

HIGIENOS INSTITUTAS

Biudžetinė įstaiga, Didžioji g. 22, LT-01128 Vilnius, tel. (8 5) 262 4583, faks. (8 5) 262 4663, el. p. institutas@hi.lt, www.hi.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 111958286

PRANEŠIMAS ŽINIASKLAIDAI

2020 m. lapkričio 12 d.

Lietuvos savivaldybių gyventojų sveikatos apžvalga: atkreipiame dėmesį į problemines sritis

Higienos institutas išanalizavo Lietuvos savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklius ir jų pokytį per praėjusius ir paskutinius penkerius metus, kuris atspindi, ar tinkama kryptimi einama gerinant savivaldybių gyventojų sveikatą.

Mirties priežastys

Jau daugelį metų kraujotakos sistemos ligos yra pagrindinė šalies gyventojų mirties priežastis. Nuo jų 2019 m. mirė 20 901 gyventojas (mirtingumo rodiklis – 748,0/100 000 gyv.).

Antroje vietoje Lietuvos gyventojų mirtingumo struktūroje – piktybiniai navikai, nuo kurių 2019 m. mirė 21 proc. visų mirusiųjų.

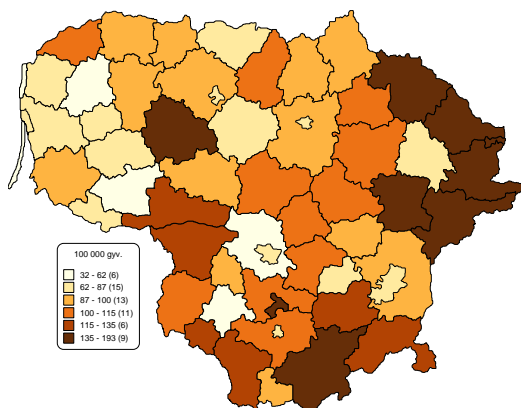
Trečioje vietoje – išorinės mirties priežastys. Dėl šių priežasčių 2019 m. Lietuvoje mirė 2 395 asmenys (85,7/100 000 gyv.). Iš jų 657 asmenys nusižudė (23,5/100 000 gyv.), 534 (19,1/100 000 gyv.) – mirė dėl alkoholio vartojimo, 432 – mirė nukritę (15,5/100 000 gyv.), 214 – mirtinai nukentėjo transporto įvykiuose (7,7/100 000 gyv.), 137 – paskendo (4,9/100 000 gyv.) ir 81 – pražudė narkotinės medžiagos (2,9/100 000 gyv.).

Teigiamos tendencijos

Stebint visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių teigiamas tendencijas, matoma, kad 2019 m. labiausiai mažėjo pėsčiųjų mirtingumas dėl transporto įvykių 100 000 gyv. – 25,7 proc. Taip pat stebimas nusikalstamų veikų, susijusių su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda, 100 000 gyv. ženklesnis mažėjimas – 13,6 proc.

Analizuojant rodiklius nuo 2015 m., Lietuvoje nuosekliai gėrėja šie rodikliai:

- vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė pailgėjo 2,7 proc.;
- savižudybių skaičius sumažėjo 23,8 proc.;
- bandymų žudytis skaičius sumažėjo 40 proc.;
- mirtingumas dėl išorinių priežasčių sumažėjo 22,4 proc.;
- mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą mokyklose, skaičius sumažėjo 33,2 proc.;
- socialinės pašalpos gavėjų skaičius sumažėjo 39,3 proc.;
- sergamumas tuberkulioze (nauji atvejai) sumažėjo 25,2 proc.;
- pėsčiųjų mirtingumas dėl transporto įvykių sumažėjo 41,5 proc.;

Standartizuotas mirtingumas dėl išorinių priežasčių
(V00–Y89) 100 000 gyv.

Šaltinis Higienos instituto Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras

- mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotinių medžiagų vartojimu, sumažėjo 43,5 proc.;
- mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų sumažėjo 7,9 proc.;
- tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, padidėjo 28,9 proc.

Neigiamos tendencijos

Stebint rodiklių neigiamas tendencijas, pastebėta, kad nuo 2016 m. 1 metų amžiaus vaikų DTP3 (difterijos, stabligės, kokliušo vakcina), poliomielito ir B tipo Haemophilus influenzae infekcijos skiepijimo apimtys mažėjo nuo 94,1 iki 92,1 proc. Be to, nuo 2017 m. didėjo išvengiamų hospitalizacijų dėl diabeto ir jo komplikacijų skaičius bei mirtingumas nuo piktybinių navikų, atitinkamai 7,7 proc. ir 1,8 proc. Pernai, palyginti su 2018 m., labiausiai padidėjo transporto įvykiuose patirtų traumų skaičius 100 000 gyv. – 13,2 proc. Taip pat, lyginant su kitais rodikliais, 2019 m. labiau didėjo sergamumas II tipo cukriniu diabetu 10 000 gyv. – 8,2 proc.

„Analizuojant atskirai kiekvienos savivaldybės visuomenės sveikatos rodiklius ir lyginat juos su bendrais Lietuvos rodikliais, išryškėja probleminės sritys ir vietovės, kurioms savivaldybės turi skirti daugiau dėmesio ir imtis efektyvių bei tikslingų priemonių, kad gyventojų sveikata pagerėtų. Be to, detali šių rodiklių analizė – puiki priemonė sveikatos politikos formuotojams, padedanti nustatyti prioritėtines visuomenės sveikatos gerinimo sritis“, – sako Higienos instituto Sveikatos informacijos centro Biostatistinės skyriaus specialistė Žilvinė Našlėnė.

Plačiau Higienos instituto leidinyje „Visuomenės sveikatos būklė Lietuvos savivaldybėse 2019 m.“ (https://hi.lt/uploads/pdf/padaliniai/BAS/2020/Savivaldybiu_leidinys_2020.pdf).

Daugiau informacijos gali suteikti Higienos instituto Sveikatos informacijos centro Biostatistinės skyriaus specialistė Žilvinė Našlėnė tel. (8 5) 277 3302 arba el. paštu zilvine.naslene@hi.lt.

Cituojant ar kitaip naudojant šiame pranešime esančią informaciją, prašome nurodyti jos šaltinį.